
Slovenski etnografski muzej med nominiranci za nagrado EMYA 2013 (European Museum of the Year Award)

Marjeta MIKUŽ

Nacionalna korespondentka za Slovenijo

346

Muzej, ki se prijavi za nagrado EMYA, mora imeti veliko samozavesti, poguma in veliko število odličnih delovnih rezultatov. Vsa prizadevanja za doseg standardov in kriterijev, ki jim mora muzej zadostiti, da se lahko kvalificira za natečaj, so sad neumornega dela celotnega kolektiva. Standardi za kandidate se iz leta v leto zvišujejo, kar je pred leti veljalo za novost, je sedaj obveza. Na primer: digitalizirane zbirke, na spletu dostopne vsakomur, ki jih želi pregledati, so sedaj postulat in zahteva za prijavo.

Muzej se s skrbno pripravljeno prijavnico, vprašalnikom, ki vsebuje vse podatke, ter kratkim konceptom predstavitve projekta za nagrado prijavi eno leto pred izborom in podelitvijo. Sredi poletja ga potem obišče sodnik, ki si ogleda celoten muzej, se pogovori z zaposlenimi in postavlja vprašanja po pripravljenem vprašalniku. Vsako leto so kriteriji nekoliko drugačni, glede na vsakoletni razvoj muzejske stroke.

Sodniki se pred odločitvijo, koga bodo nominirali in koga nagradili, sestanejo še dvakrat, saj morajo kandidati skozi dve izredno gosti siti. Odločijo se konec novembra, odločitev pa je skrivnost, ki jo razodenejo šele zadnji večer predstavitve vseh muzejev.

Letos, maja 2013, je potekala ceremonija razglasitve najboljšega evropskega muzeja leta v belgijskem (flamskem) mestu Tongeren. Prisostvovati temu srečanju je čast in privilegij, saj si na enem mestu lahko ogledaš predstavitve najboljših in najnovejših muzejev.

Predstavitve muzejev potekajo dva dni, od jutra do večera, zadnji dan pa so na sporedu pomembna predavanja predavateljev, ki na evropski ravni odločajo o skupni evropski strategiji za muzeje, seveda povezana s financiranjem na ravni EU.

Letošnja predstavitev je postregla še z eno novostjo – spraševalci predstavnikov muzejev smo bili nacionalni korespondenti, ki nismo ničesar vedeli ne o nagradah ne o muzejih, katerih predstavnike smo spraševali, kar je bila tako za izpraševalce kot za izprašane in publiko zanimiva izkušnja.

Slovenski etnografski muzej je zanimivo predstavila direktorica dr. Bojana Rogelj Škafar. Poudarila je pomen častitljivega jubilanta, ki je skozi stoletje ohranjal in predstavljal pomemben segment slovenske kulturne dediščine. Poudarila je pomen muzeja ob selitvi v popolnoma drug kompleks in ambient na Metelkovo, izpostavlja po evropskih standardih urejene depojske prostore, vrhunski dokumentacijo in konservacijo ter razstavno hišo, ki predstavlja tako slovensko kot zunajevropsko etnološko dediščino. Še posebej je omenila vpliv muzeja na spreminjanje degradiranega območja z nenehnimi kvalitetnimi kulturnimi dogodki in prireditvami.

Predstaviti muzej v družbi znanih angleških, nemških ali belgijskih muzejev, ni enostavno. A vendar: slike, komentarji in dialogi so prepričali vse, tako da je bil Slovenski etnografski muzej nominiran za nagrado EMYA, kar je v konkurenci 47 prijavljenih evropskih muzejev velika čast in dosežek.

Nagrado EMYA za leto 2013 je prejel Muzej Riverside iz Glasgowa, nagrado Sveta Evrope je prejel Muzej mesta Liverpool iz Velike

347

Britanije, nagrado Stilleto je prejel Muzej Aan de Stroom iz belgijskega Antwerpena. Nagrado Kennetha Hudsona je prejel Mestni muzej iz Batalha na Portugalskem, posebno priznanje pa so dobili: Nacionalni muzej pomorstva iz nizozemskega Amsterdama, Muzej umetnosti iz latvijske Rige, arheološki muzej iz San Sebastiana v Španiji in Narodni zgodovinski muzej v Gobustanu iz daljnega Azerbajdžana.

Seveda ima vsak udeleženec konference svoje mnenje o zmagovalcih. A kot rečeno, velik uspeh za vsak muzej je že nominacija za nagrado, saj je predstavitev muzeja v tako odlični družbi enkratna promocija.

Celotna konferenca je potekala v najstarejšem flamskem mestu, v Muzeju Gallo Romeins, dobitniku glavne nagrade EMYA leta 2011. Zanimivo je bilo prisostvovati konferenci v tem ne prav velikem kraju, ki ves živi z muzejem; na vsakem koraku so smerokazi, ki te usmerjajo proti muzeju, katerega obisk se je po dodelitvi nagrade občutno povečal. Ne nazadnje nas je prepričala tudi flamska kulturna ministrica, ki je hkrati tudi ministrica za turizem. V govoru ob razglasitvi nagrad je povedala, da se jim je po prejetju nagrade finančni vložek v muzej dvakrat povrnil. Vse je podkrepila s finančnimi podatki in razlago, zakaj je kulturno ministrstvo podprlo vlaganje v prenovo in gradnjo ogromne betonske stavbe za potrebe muzeja na tako bogatem arheološkem najdišču, kot je to staro belgijsko mesto. Zanimiva in aktualna muzejska razstava je bila stalna spremljevalka vseh, ki smo se udeležili konference. Konferenca je vedno kraj srečanja entuziastov, muzeologov iz vse Evrope in širše in vsem je skupno le eno: narediti dober muzej. To načelo je univerzalno, brez zavisti in škodoželjnosti smo se veselili uspehov kolegov ter navdušeno ploskali in nazdravljali tako nominirancem kot zmagovalcem.

A vendar je potrebno povedati: države, ki v času recesije vlagajo denar v pripravo in obnovo muzejev, lahko tudi na ta način pripomorejo k rešitvi iz finančnih zagat.

Drugo leto se dobimo v Estoniji, EMYA 2014 bo v tamkajšnjem Muzeju moderne umetnosti.